
MŰTEREM

Czinke Ferenc 60 éves

Czinke Ferenc köszöntése*

Megyénk gazdag kiállítási programjában megkülönböztetett jelentősége van a mai tárlatnak. Ezúttal az egyik legismertebb helyi művész, sokak által tisztelt, nagyrabecsült elvtársunk, barátunk eddigi életútját összegző kiállítás megnyitására kerül sor.

Szimbolikusan is tekinthető, hogy az 1926-ban született *Czinke Ferenc* felnőtté és művésszé válásának kezdete éppen a felszabadulás sorsfordító időszakára esett, s így tipikus útját járhatta be a szegénysorból felemelkedő értelmiségi pályájának. A bodrogközi tanyavilágból indult, szülői mezőgazdasági cselédek voltak. Tőlük örökölte a tisztességet, az elkötelezettséget, a szép iránti vonzalmat, a boldogság utáni vágyakozást. A műveltség alap-elemeit Sárospatak szellemiségében sajátította el. Tehetségét a „fényes szelek” emelték szárnyra, a népi kollégisták körében, a kulturális forradalom lendületében talált rá hivatására. A Képzőművészeti Főiskolán folytatott tanulmányokat, rajztanári diplomát szerzett.

Köztünk, a szemünk láttára érett igazán művésszé, itt teljesedett ki életműve. Számtalan megyei, regionális, országos és nemzetközi bemutaton – legutóbb Törökországban és a Szovjetunióban – képviselte szűkebb hazánkat és nemzeti kultúránkat. Elismerések, kitüntetések sora fémjelzi a magyar grafikában elfoglalt helyét, aktív és eredményes közéleti, művelődéspolitikai tevékenységét. A Munkácsy-, a SZOT-díj, az Erdemes művészi cím mellé 1986. november 7-én megkapta a Szocialista Magyarországért Érdemrendet is. Jubileumi tárlata néhány héttel ezelőtt rangos színhelyen, a budapesti Ernst Múzeumban került elsőként megrendezésre. Valamennyiünk örömeire szolgált – s alig titkolt büszkeséggel tapasztaltuk –, hogy a szakmai vélemények igen magasra értékelték Czinke Ferenc műveit. Ezeket megismételni nincs szándékunkban. Mi elsősorban arról vagyunk jogosultak szólni, hogy számunkra milyen értéket jelentenek alkotásai, hogyan ítéljük meg sokoldalú részvételét a megye szellemi életében.

Mi azért szeretjük művészetét, mert értünk, rólunk, rólunk is szólnak alkotásai, ha szükségyszerűen él is az elvonatkoztatás eszközeivel. Szeretjük, mert gondolatvilága mélyen embercentrikus. Humanizmusa direkt módon is jelen van – egyebek közt – a gyermekkor világát, a szülők emlékét megörökítő képein, vagy újabban az unokákhoz fűződő mély érzelmi kötődést illusztráló lapjain. Munkásságának karakterisztikus vonást kölcsönöz az a törekvése, hogy a népművészet – benne a palóc folklór – ősidők óta felhalmozott kincseit ötvözi, menti át a modern művészet révén a jövőbe, s egyáltalán a mai korszerű világnépbé. Ugyancsak a tiszta források iránti vonzalmára utal, hogy a természet – csakúgy, mint általában az embernek – állandó kísérője, lételeme művészetének. Minden évszokról van közölni valója, a növények, virágok vegetációja szerves eleme jelrendszérének. Ti-

*Elhangzott 1986. december 15-én, Salgótarjában (Nógrádi Sándor Múzeum), a kiállítás megnyitóján.

hanyi kötődése ismeretében magától értetődő, hogy a Balaton ezernyi szépsége, mesélőkedve inspiratív erejű az ő számára is. Feltő gonddal óvja a környezet szépségét, tisztaságát.

Szenvedélyes megálljt kiállt az életünket, jövőnket, békénket veszélyeztető magatartásnak. Műveivel egyértelműen politizál. Alkatánál, meggyőződésénél fogva mélyen elkötelezett, – s ami ennél is több – pártos művész. Számos munkásmozgalmi témájú, politikai ihletésű alkotása bizonyítja hovatartozását az eszmék örökös harcában, a szocialista értékrend képviselőjében. Történelmi személyiségeket, cseményeket, helyzeteket megjelenítő művei jelképes üzenetként kívánnak eligazítani napjaink bonyolult, konfliktusokkal, feszültségekkel is terhes viszonyaiban. Nemrégiben nyilatkozta önmagáról a *NOGRÁD* munkatársának: „*Úgy gondolom, elkötelezettség nélkül, a világ, a társadalom aktuális kérdései iránti jobbitó szándékú figyelem nélkül nincs is komoly művészet. Hiszen a művészet helyét nem kell kitalálni a mai társadalmunkban sem. Annak helye eleve elrendeltetett, lényege pedig az, hogy a kor kérdéseibe, a mához kell szólnia.*”

E hitvallás következetesen tükröződik képein. Felelősen, ösztönzően, az értelemre és az érzelemre egyaránt apellálva válaszol a kor kihívásaira, az új helyzetekre, az emberek sokasodó kérdéseire. S ez azért is elismerésre, támogatásra méltó törekvés, mert manapság a művészetekben gyakran tapasztaljuk ennek ellenkezőjét: a kesergést, a küzdés hiányát, a jövő iránti kételyeket. Pedig egészséges nemzeti tudat, önbecsülés, józan optimizmus, értelmes vállalkozás, fegyelmezett munka, áldozatkészség, közösségi magatartás nélkül nem lehet helytállnunk a szocialista társadalom minőségi követelményeinek érvényesítésében, a nehezebb feltételek ellensúlyozásában, aktuális feladataink megvalósításában. Tehetség és emberség ez idő tájt egyszerre tétetik próbára. Czinke Ferenc esetében egységbe ötvöződik mindkettő. Alkotói ambícióit jó ügy szolgálatában mozgósítja, ars poeticájával egybecseng a mindennapokban kifejtett tevékenysége, vibráló mentalitása.

Nézsai nevelőként kezdte nógrádi pályafutását az ötvenes évek elején. Később Zagyarónán is volt intézményigazgató, s mind a mai napig elsősorban pedagógus maradt. Alapító tanára a salgótarjáni Bolyai János Gimnáziumnak. Nemzedékek sorát tanította esztétikára, művészettörténetre; szenvedéllyel, szívvel-lélekkel formálta ízlésüket, világszemléletüket, sokakat indított el a maga művelte pályán. Rajongásig kedvelik volt és jelenlegi tanítványai, hallgatói, élményt adóak tanórái és szakköri foglalkozásai, ismeretterjesztő előadásai.

Nagy aktivitással vesz részt kulturális életünkben. Fáradhatatlanul kezdeményez, szervez: iskolai, munkahelyi galériákat alapítva, rovatot irányít, művésztelepet vezet, gyűjteményeket adományoz, vendégeket kalauzol, kiállításokat nyit meg. Mindenütt ott találni, ahol a szellemi előrehaladás érdekében történik valami. Kevés hozzá intézett kérdés maradt még részéről teljesítetlenül.

A megye valamennyi térségében otthonosan mozog, a társadalom minden rétegében vannak tisztelői, barátai. Különösen szoros kötelek fűzik a Salgótarjáni Vasöntöde és Tűzhelygyár dolgozóihoz. Több mint egy évtizedes szocialista szerződés keretében alakított ki tartalmas munka- és emberi kapcsolatokat a gyár ügyes kezű szakmunkásaival, a művészetét magáénak valló kollektívával.

Harcos, vitakész embernek ismerjük, ha bárhol, bármikor kell kiállnia elveink, értékeink védelmében. Fiatalon került a párt soraiba, ahol megannyi fontos mozgalmi funkciót töltött be. 30 évvel ezelőtt párttitkárként volt tevékeny részese a konszolidáció hitet próbáló, kemény helyállást igénylő időszakának. Napjainkban a megyei pártbizottság tagjaként hozzászólásai-val, véleményével, tetteivel következetesen képviseli a párt politikáját, kiemelten a művelődésre vonatkozó döntéseit, az alkotó, a művésztelenség sajátos érdekeit, gyarapítja, formálja az emberek esztétikai ismereteit.

Czinke Ferenc a közelmúltban volt hatvanéves. Ebből az alkalomból is köszöntjük szeretettel, barátsággal. Őszinte szívvel gratulálunk elért eredményeihez, köszönjük fáradozásait. Kívánjuk, hogy munkássága az utóbbi években tapasztalt megújulás szellemében tovább gazdagodjék, s ez a szép jubileum ösztönzője legyen újabb sikereknek és még hosszú évtizedeken át teljesítse vállalt küldetését, közös örömünkre, valamennyiünk épülésére.

Géczy János

